

שיחת השבוע

יש חדש

בודקים תפילין ומזוזות

לקראת כניסתנו לחודש אלול בתי חב"ד פותחים במבצע לבדיקת תפילין ומזוזות, על-פי מנהג ישראל לבדוק את כשרות התפילין והמזוזות בחודש אלול. גם תפילין ומזוזות כשרות עלולות להיפגם במשך השנים, וחשוב לוודא את כשרותן לקראת השנה החדשה. צעירי אגודת חב"ד שדרג את מוקד המזוזה הארצי, שבאמצעותו אפשר לשלוח פנייה לאחד מ-420 בתי חב"ד, לבדיקת מזוזות הבית. יש אפשרות להזמין נציג שיבוא הביתה או למסור את המזוזות בבית חב"ד. כמו-כן אפשר לקבל מידע על קניית מזוזות כשרות חדשות. טל' 03-9275555, או באתר www.mezuzah.org.il

מזכים בשופר

שליחי חב"ד יפעלו בחודש אלול לזיכוי המוני ישראל במנהג תקיעת שופר. הפעילות תתקיים במוסדות ציבור, במקומות עבודה ובבתי עסק, והיא נועדה לעורר את לב עם ישראל למשמעות ימי אלול, ימי התשובה והרחמים.

מפעל התנ"ך

החלה ההרשמה למחזור העשרים ושניים של מפעל התנ"ך. במתכונת זו לומדים את כל התנ"ך עם פירוש רש"י, ונבחרים שנים-עשר מבחנים. טל' 052-8630212.

זמני השבוע

ירושלים תלאביב חיפה בארבע אילת ניויורק

כניסת השבת	6:52	7:08	7:00	7:09	7:06	7:42
צאת השבת	8:06	8:09	8:08	8:02	8:43	

פרקי אבות: פרק ה

שיחת השבוע הוא גיליון לכל יהודי, המופץ בכל רחבי הארץ והעולם. נוסד בשנת תשמ"ז (1986) בידי הרב יוסף יצחק אהרונוב

עורך: מנחם ברוד

יוצא לאור על-ידי: המרכז לעזרי שליחות
ת"ד 1122 כפר חב"ד 6084000

פקס' 03-9606169 • דוא"ל: chabad@chabad.org.il
אתר: www.chabad.org.il

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ולכשרות

נא לשמור על קדושת הגיליון

מה דעתכם להירגע קצת?

תקיעת השופר של חודש אלול היא צפירת התעוררות. לעצור, להירגע, להרים את הראש מעל הזרם השוצף

תקיעת השופר. קריאה להביט פנימה (צילום: מנדי לואיס)

תמיד אמרו שבארץ אין רגע דל, אבל בעת האחרונה כבר אי-אפשר לעקוב אחר גלי הסערה. דומה שהחיים נהפכו לזירת איגרוף בלתי-פוסקת, ובכל יום מתפרצת פרשה חדשה לראש הכותרות, ועמה הוויכוחים והפולמוסים וההפגנות.

אכן, מדובר בסוגיות חשובות לעתידנו, אבל בתוך כל גלי הסערה אנחנו מאבדים את היכולת להביט פנימה, אל תוך עצמנו. כל תשומת הלב מופנית

החוצה – אל הסוגיות הציבוריות ואל מה שאמרנו וכתבו ועשו או לא עשו אחרים. ומה איתנו? איך מתנהלים החיים הפרטיים של כל אחד ואחת מאיתנו?

אלול בעולם

בעוד ארבעים יום, ביום הכיפורים, נעצור לרגע את הפולמוסים והוויכוחים. התקשורת תידום. מהמקלטים לא יבקעו קולות המתכתשים. כל אדם מישראל יתכנס בתוך עצמו, יתייצב מול בוראו, ויחשוב על חייו. בליבו יעברו הרהורים על המהות הפנימית של החיים, וכיצד מחוללים שינוי אמיתי בזרימה של היום-יום.

אלא שיום אחד אינו מספיק. רכבת דוהרת אינה נבלמת ברגע אחד. יום הכיפורים הוא נקודת שיא בתהליך עמוק שמתחיל עכשיו, בראש חודש אלול. את הלחיצה על הבלמים צריך לתת כבר עתה, ולא חמש דקות לפני 'כל נדרי'.

הרבי הקודם מליובאוויטש מתאר באחת משיחותיו את האווירה ששרתה בעיריה עם בואם של ימי אלול: "בשבת מברכים אלול, על אף שזה עדיין היה יום קיצי יפה, כבר השתנתה האווירה. כבר החל להיות מורגש ריחו של אלול. החלה לנשב רוח של תשובה. כל יהודי נעשה שקול יותר, עסוק יותר במחשבותיו, והחל להתנתק מענייני החולין".

עוד הוא מתאר שם את התחושות בימי אלול עצמם: "כאשר שוכבים במיטה בשעה שש

בבוקר, שומעים שמניין הוותיקין הראשון בבית הכנסת כבר סיים את תפילתו. תוקעים בשופר. קול השופר מעורר: אלול בעולם! ממהרים להתלבש, ויש תחושה של חוסר נחת: מדוע איחרנו לקום! עובר הרהור על משה רבנו שהיה בהר בימים האלה. אלה ימי רצון שבהם אפשר לפעול לגמרי אחרת. צריכים להיות בן-אדם! לא לבזבז את הזמן!".

הזת מרכז הכובד

חודש אלול כולו הוא זמן של חשבון נפש. תשומת הלב צריכה לעבור אל עצמנו. עם כל הכבוד לחוק הלאום, וה'הדתה', ו'הקרן החדשה', ו'הדרת הנשים', ועפיפוני התבערה, וסוריה, ואיראן, והחור באוזון – יש עוד סוגיות חשובות לא פחות. איך נראים חיינו? כמה אנחנו משקיעים בלימוד, בהתעלות רוחנית? באיזו מידה אנו מתמודדים עם יצרינו? ומה על חינוך הילדים? וההשקעה במשפחה?

בסופו של דבר, אלה החיים האמיתיים. אולי הם לא ינפיקו כותרות ויפרנסו שעות של שידור, אבל בהם טמון האושר האישי ותחושת הסיפוק. תקיעת השופר של אלול היא צפירת התעוררות. לעצור, להירגע, להרים את הראש מעל הזרם השוצף. להעביר את מרכז הכובד אל עצמנו.

זה הזמן לחשוב על תכלית החיים. על חיזוק הקשר עם התורה ומצוותיה. עם הבורא. וזה גם מה שיביא לנו שנה טובה ומתוקה.

הלוואה מהקב"ה

וחברך הלווה היה המלווה, וכעת אתה משיב לו כגמולו הטוב. גם זה נרמז בפסוק "אם פָּסַף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי אֶת הָעֶנְי עִמָּךְ" – כמותך; ייתכן שאתה עצמך היית העני.

כוחות בהלוואה

חז"ל אומרים (שמות רבה לט) שהקב"ה "מה שהוא עושה, הוא אומר לישראל לעשות". גם הקב"ה מקיים את מצוות ה'לוואה', ומעניק לבני ישראל כוחות שיכולו לקיים את התורה והמצוות. ה'תשלום' תמורת הלוואה הוא העבודה הרוחנית שבני ישראל עושים.

כלומר, הקב"ה מעניק כוחות ליהודי ב'הקפה', ויש כאן 'היתר עסקא', שהרי עבודת האדם מוסיפה אור אלוקי בעולמות העליונים. כדי לזכות ב'הלוואה' הרוחנית יש להדר במצוות הלוואה בגשמיות, ועלידי זה מקבלים כוחות נעלים. לכן אל לו ליהודי ליפול ברוחו, אלא יבטח בקב"ה שנתן לו מראש כוחות להיחלץ ממצבו ולהתעלות.

(תורת מנחם, כרך ז, עמ' 352)

מכאן למדנו שחובת הלוואה היא גם כאשר יש ללווה דרכים אחרות להשיג כסף, שהרי אם אין לו שום דרך אחרת, הרי חייבים לעזור לו על-פי הציווי "וְחִי אֶחָיֶךָ עִמָּךְ". החידוש במצוות "אם כסף תלווה" הוא, שגם כאשר יש ללווה אפשרויות אחרות להיחלץ ממצוקתו, מצווה על המלווה הלוות לו כסף.

בלי המיצות

התורה מוסיפה ואומרת (דברים טו): "נָתַן תָּתֵן לוֹ, וְלֹא יֵרַע לְבָבְךָ בְּתַתָּהּ לוֹ". ללב המלווה עלולה להתגנב תחושת המיצות וצרות עין, ומתן הלוואה לא ייעשה בלב שלם, באומר: למה עליי הלוות לו, בשעה שהלווה מחזיק רכוש?

התורה מזהירה מפני מחשבה זו, וקובעת: "כִּי בְגִלְלֵי הַדָּבָר הַזֶּה, יִבְרַךְ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מְשַׁלַּח יָדְךָ". ואמרו על כך חז"ל (שבת קנא) ש"בגלל" הוא לשון 'גלגל' – גלגל החוזר בעולם: "אם לא תיתן לו, אני מהפך את הגלגל". זאת ועוד: 'גלגל' הוא גם מלשון גלגול נשמות. ייתכן שבגלגולך הקודם אתה היית הלווה,

התורה מצווה הלוות כסף לנזקק. בפרשת משפטים נכתב (שמות כב,כד): "אם פָּסַף תִּלְוֶה אֶת עַמִּי", ומהלשון "אם" היה אפשר לחשוב שזו רשות ולא חובה, ואולם במכילתא מובהר שהאדם חייב הלוות, כפי שנאמר בפרשתנו (דברים טו,ח): "וְהֵעֵבֶט תַּעֲבִיטְנוּ דֵי מַחְסְרוֹ אֲשֶׁר יִחְסֵר לוֹ".

אילו הלוואה לא הייתה חובה אלא דבר התלוי ברצונו של המלווה, מדוע נדרשה התורה לתת רשות למלווה ליטול משכון מהלווה? מי שמלווה מרצונו יכול להתנות זאת בכל תנאי שירצה! מכאן שמתן הלוואה הוא חובה ולא רשות, ואף על-פי שהמלווה חייב הלוות, התורה מתירה לו ליטול מהלווה משכון להבטחת החזר הלוואה.

גם כשיש ברירה

עוד נקודה הטמונה בציווי "הֵעֵבֶט תַּעֲבִיטְנוּ": לכאורה המלווה יכול לטעון, שהואיל ויש למלווה כלים, שאותם הוא מוכן לתת כמשכון, מדוע מוטלת עליו חובה הלוות לו כסף תמורת המשכון – שימכור את הכלים!

אמרת השבוע

כדאי לקבל גיהינום

ה'צמח צדיק' מוויז'ניץ היה פזרן גדול בצדקה. כל מה שהיה לו, היה מחלק לעניים, בלי להתחשב כלל בצורכי ביתו. פעם אחת שאלוהו מקורביו: והלאו דין מפורש הוא – "המבזבז אל יבזבז יותר מחומש"? מחומש?

השיב הצדיק: "אכן, לעבור על דברי חכמים זו עבירה גדולה, אבל כשאני מבזבז בבוקר את ה'חומש' לצדקה, ואחר-כך בא אליי יהודי ובוכה שאין לו פת לחם לבני ביתו או במה להשיא את בנותיו – אינני יכול לעצור בעצמי מלתת לו. אלא מה, איענש על כך בגיהינום? כדי לעזור ליהודי כדאי להיענש בגיהינום".

פתגם חסידי

"כאשר אני שומע את קול השמש הקורא לסליחות, מצלצלים באוזני קול שקשוק קופת הצדקה, והקריאה צדקה תציל ממוות" (רבי ישראל מוילדניק)

ברכה וקללה | מאת הרב אליעזר ברוך, רב כרמי יוסף

מן המעיין

הבית כשרוצים להיכנס לתוכו.

(רבי אברהם מסוכוצ'וב)

למעלה או למטה

כך גזרה ההשגחה העליונה, שלא תהא דרכו של ישראל בינונית. לפניו שתי דרכים מנוגדות בלבד – חיים של ברכה והצלחה למעלה מדרך הטבע, או חיים של קללה ומחסור.

(עיטורי תורה)

טעם הבחירה

אף-על-פי שאדם מבין ומרגיש כי התורה היא חיים וטוב, עליו לבחור בתורה רק משום שכך ציווה הקב"ה, וכעבד שממלא את רצון אדונו מתוך קבלת עול. לאחר מכן עליו להחזיר זאת לכל מציאותו, שגם שכלו יבין את מעלת התורה.

(הרבי מליובאוויטש)

ודאי תשמעו

"את הברכה אשר תשמעו... והקללה אם לא תשמעו" (דברים יא,כז-כח). בברכה נאמר "אשר", לשון ודאי, ואילו בקללה נאמר "אם" – לשון ספק. כי הברכה ודאי שתקיים, שכן באחרית הימים ישובו בני ישראל אל ה' וישמעו למצוותיו; אבל הקללה נאמרה בלשון ספק, כי הלוואי שלא יחטאו ולא תתקיים בהם קללה כלל.

(פנים יפות)

רק שתי דרכים

"ראה אנכי נותן לפניכם היום ברכה וקללה" (דברים יא,כו). הברכה והקללה הן שני קצוות. ראה שלא יהא עניינך בין שתיהן. שלא תתנהג בדרך של פשרה. כי יש רק ברכה וקללה. דרך אמצעית – אין.

(ספורנו)

הכול מלמעלה

על יהודי לדעת כי הברכה והקללה באות מאת ה'. כל המקרים הטובים והרעים אינם בדרך הטבע ועל-פי מקרה, אלא הכול הוא מאת ה' יתברך.

(רבי משה-לייב מסאסוב)

שני 'היום'

שני סוגים של 'היום' הם: יש 'היום' של ברכה ויש 'היום' של קללה. 'היום' של "אם לא עכשיו אימת", ו'היום' של "אכול ושתו כי מחר נמות".

(רבי חנוך-העניך מאלכסנדר)

פתח לתשובה

הדין הוא שאין מפסיקים בקללות, מפני שהתוכחות והעונשים שבתורה אינם מטרה כשהם לעצמם, אלא הם פתח לתשובה. לכן אין להפסיקם באמצע, כמו שאין מתעכבים בפתח

רגע המפנה

שמונה בנים הניח רבי מרדכי טברסקי, המגיד מצ'רנוביל, והללו נדרשו למלא את החלל העצום שהותיר אביהם הגדול בלכתו.

הבנים נענו לרחשי לב הציבור, התפורו בערי הסביבה והקימו מרכזי חסידות בדרכו של אביהם. החצרות פרחו והיו למוקדי תורה וחסידות.

שונה מכולם היה הבן השני, רבי משה. הוא סירב לנהוג אדמו"רות, ופנה לחיי הסתגרות, הרחק מן ההמון. את הפונים אליו בבקשות ברכה דחה באומרו: "דיי בשבעה רועים. טרם סיימתי להשלים את עבודתי". עוד היה אומר: "וכי צדיק אני, שביכולתי לגזור והקב"ה יקיים?".

כשגברו הלחצים עקר עם משפחתו לעיירה הקטנה קורוסטישיב, במחוז ז'יטומיר שבאוקראינה. יהודים שבורי לב, המשוועים לישועה, נקשו על דלת ביתו יומם ולילה. ואולם רבי משה דבק בסירובו, ודחה כל ניסיון לראות בו כתובת למתן ברכות.

ובכלל זאת, אישיותו הגדולה ודבקו בעבודת ה' סחפו אליו קבוצה של אברכים מבקשי אמת. הללו נכרכו אחר דמותו, והשתכנו בבית מדרשו. גם שם חמק רבי משה מכל ניסיון להופכו למורה דרך, ונמנע מלהרביץ תורה ומלהורות דרך בעבודת ה'.

זה היה באחד מימי אלול. רוח התשובה אפפה את בית המדרש בקורוסטישיב. האברכים הצעירים עסקו במשנה מרץ בלימוד התורה, מתוך רצינות עמוקה. בפיינה מרוחקת מהם ישב רבי משה, מכונס בהרהוריו, כמנסה שלא למשוך תשומת לב.

ופתאום נפתחה הדלת בתנופה. כרוח סערה נכנסה אל האולם אישה בוכייה, והתייצבה בטבורו של בית המדרש. מפיה בקעו זעקות שבר: "אוי לי! רבי! הצילו את בתי היחידה! אייכה, רבי? ברכני!". יללת בכי קורעת לב ליוותה את דבריה. בדמעות הפצירה: "אני אלמנה... גלמודה... בתי היחידה חולה מאוד... היא על סף מוות. רק הרבי יוכל להצילה. היכן הרבי?".

קול הלימוד גווע באחת. האברכים השפילו את מבטם: מי יכול להתעלם מתחנוניה של האומללה, המבקשת כי יורו לה מיהו הרבי. ועם זה, מי מסוגל להמרות את פי הרבי? מילאו אפוא פיהם מים, והותירו את דבריה תלויים בחלל.

ורבי משה עצמו – הוא הוסיף לשבת

מול ספרו, שקוע בתלמודו, כאילו אינו רואה ואינו שומע דבר.

האישה מרת הנפש לא ויתרה. היא עברה בין הספסלים, פנתה אליהם זה אחר זה ודרשה במפגיע: "גלה לי מי הרבי! איפה הרבי! לא ארפה!". אך

מאמציה עלו בתוהו. איש לא ההין לחשוף לפניו את רבי משה.

ואז מצאה עצמה האישה מול רבי משה עצמו. מעיניה נשקפו תהומות יגון, והיא בחנה בחטף את קלסתר פניו האצילות. זיק ניצת במבטה,

לומדים גאולה

מאת מנחם ברוד

צדקה בזמן הגאולה

בימות המשיח יתקיים הייעוד המובטח בתורה (דברים טו,ד): "לא יִהְיֶה בְּךָ אֲבִיּוֹן". לא יהיו עוד עניים שיזדקקו לצדקה, מכיוון ש"המעדנים מצויין כעפר" (כלשון הרמב"ם בסיום ספרו), וממילא לא יחסר דבר לאיש.

אבל מציאות זו מעוררת שאלה: אחת המצוות שהאדם חייב בהן בתמידות היא הצדקה. זו מצווה המרכזי, הנחשבת אחד משלושת העמודים שהעולם עומד עליהם (גמילות חסדים). כיצד אפוא תתקיים מצווה זו בימים שבהם אין למי לתת צדקה, מכיוון שיש שפע רב לכול?

הלוואות בימות המשיח

השאלה מתחזקת עוד יותר כאשר מתעמקים בסיבה האמיתית למציאות ימינו, שבה יש עשירים ועניים. במדרש (תנחומא משפטים ט) מובא: "אמר דוד לפני הקב"ה... תישב עולמך בשווה, העשירים והעניים". דוד המלך שאל את הקב"ה, מדוע ברא בעולם עשירים ועניים, ולא יצר מציאות שבה יהיה לכולם בשווה. השיב לו הקב"ה: "אם כן, 'חֶסֶד וְאֱמֶת מִן יַצְרָה' (תהילים סא,ח). אם יהיו כולם עשירים או עניים, מי יוכל לעשות חסד?". נמצא שכל עצם קיומם של עניים ועשירים נועד לאפשר את הצדקה והחסד. איך אפוא יתקיימו מצוות אלה בימות המשיח?

התשובה היא (לקוטי שיחות כרך כד, עמ' 317, וכרך כג, עמ' 269) שעצם מציאות החסד יכולה להתקיים גם בלי עניים. "חז"ל אומרים (סוכה מט,ב) "גדולה גמילות חסדים יותר מן הצדקה", ואחת הסיבות לכך, שגמילות חסדים היא "בין לעניים ובין לעשירים". גם עשיר, שיש לו שפע רב, נהנה לפעמים מהלוואה לצורך עסקיו, וכך הזולת יכול לגמול עמו חסד.

כך יוכל החסד להתקיים בתקופת הגאולה: אמנם צדקה כפשוטה, לתת לעני את מחסורו, לא תהיה אז, מפני ש"לא יהיה בך אביון", אבל גמילות חסדים תהיה גם תהיה. הכול יהיו עשירים, ואמנם לא יזדקקו לגמילות חסדים כדי להשלים מחסור (אפילו מחסור של עשיר, שהרי אם חסר לו דבר מה, הוא עני באותה שעה), ועם זה ילכו איש לרעהו ויגמלו חסד זה עם זה, כדי שיתקיים עמוד החסד.

למה אני דווקא

אלא שנכח זאת מתעוררת מחדש שאלת דוד המלך לקב"ה: אם עמוד החסד יכול להתקיים גם בלי שיהיו עניים ועשירים, לשם מה עשה הקב"ה עניים ועשירים בעולם?
על כך יש להשיב שתי תשובות:

תשובה אחת: מציאות של חסד בלי מחסור אכן אינה יכולה להתקיים בזמן הזה אלא בימות המשיח בלבד. בימינו אלה, כשהטוב מעורב עם הרע, אנשים לא יגמלו חסד כדי לקיים את עמוד גמילות החסדים. אם לא יעמדו לפנינו עניים ונזקקים, לא יגמלו בפועל חסד. רק בימות המשיח, כשהעולם יתעלה לדרגה עליונה יותר, יהיה אפשר לקיים את עמוד החסד גם בלי נזקקים.

תשובה שנייה: עצם הצורך בקיומו של חסד עדיין אינו מצדיק את הפיכתם של אנשים לעניים. מדוע הם דווקא צריכים להיות העניים, המאפשרים את קיומו של עמוד החסד? ואכן, זוהי ה"תפילה לעני", שהיא זעקתו של העני "מדוע הגיע לחלקו שיהיה הוא העני" (ספר המאמרים קונטרסים כרך א, עמ' 238). אלא כאן משתלבות כוונות נסתרות של הקב"ה, הקשורות בתהליך בירורו וזיכוכו של העולם, ועל-פיהן אדם פלוני צריך להיות עני ואדם שני עשיר. אבל בזמן הגאולה, כשיסתיים בירורו וזיכוכו של העולם, שוב לא תהיה סיבה שמישהו יהיה עני, ולכן מציאות החסד תתקיים אז אך ורק כדי שיתקיים עמוד החסד ולא מתוך מחסור.

והיא קראה בקול שבור: "זה אתה! אתה רבי משה! אתה הצדיק שבכוחו לתת חיים לבתי!".

לילותיה קרעו את הלבבות, אך רבי משה נותר דומם. פניו החתומות לא נעו. עיניו הוסיפו להינעץ בשורות הקטנות שלפניו.

"תן לי ברכה, רבי!", התחננה האישה. "אני אלמנה חסרת כול. אין לי דבר בעולמי מלבד בתי היחידה! עזור לי, רבי!".

כאן לא יכול היה רבי משה לשתוק עוד. דבריה פצעו את ליבו. "ומה אעשה?", קרא נסער, "וכי חסרים כאן יהודים אחרים שיברכו את בתך? אם כולם יברכו, יכול אני להצטרף אליהם, ואולם אני אין בידי שום כוח מיוחד לברך!".

פיה של האישה נפער בתדהמה, ואז נפלו פניה בייאוש ובצער נורא, כמו השלימה עם רוע הגזירה. באין אומר ודברים הסתובבה על מקומה ופנתה לצאת מבית המדרש. רגע קודם שנעלמה בפתח, החזירה את פניה לעבר רבי משה ואמרה: "זכור נא, צדיק קדוש! התעלמותך משוועתי לא תימחל לך, לא בעולם הזה ולא בעולם הבא!".

פניו של רבי משה החווירו באחת. ידיו רעדו. "החזירו אותה!", הורה בשפל קול. "אינני רוצה לעמוד מולה למשפט בבית דין של מעלה!".

חשמל עבר בין הנוכחים. הכול הבינו שזו שעת מפנה. האם הבלתיימיאמן קורה?

אחרי שבירך את האישה בברכת רפואה שלמה לבתה, החלו לצוץ מכל עבר פתקאות ברכה. האנשים אזור אומץ וערמו את הפתקאות על שולחנו של רבי משה. בקשת ברכה לשידוך בעבור הבת: ישועה למשבר כלכלי; תפילה לשלום בית, לנחת מהילדים.

הרבה עיניים משתאות עקבו אחרי אצבעותיו של רבי משה, שהושטו בהיסוס לעבר ערימת הפתקאות. חרדת קודש שררה בבית המדרש, בשעה שרבי משה פתח פתק אחרי פתק, קרא את תוכנו, נאנח, ועבר לפתק הבא. הבעת כאב עלתה על פניו למקרא הפתקים.

"ריבונו של עולם", נשמעה לפתע לחישתו, "אולי... אולי כל בריחתי והתבדלותי מן ההמון, לא היו אלא תחבולת היצר? אנא, סלח לי על חטאי זה!".

מאותו יום נהפכה קורוסטישיב למרכז תורה וחסידות, בהנהגת רבי משה, שאורו נתגלה לעין כול.

מפגש מפתיע בחודש הסליחות

תפילין בהפגזות ועל ניסים שהתרחשו על כל צעד ושעל.

"מישהו שאכפת לו"

השניים נפגשו במלחמת לבנון הראשונה. "זה היה בשלב ההכנות לפריצה למערב ביירות", שחזר בולגנים. "האדמה רעדה מההפגזות של צה"ל לריכוך השטח לקראת הפריצה. תוך כדי כך מופיע חב"דניק. הוא חייד לעברי, בירך אותי בלבבות, שאל לשלומי והציע לי להניח תפילין. נענית ברצון, והייתה לי אחר-כך הרגשה טובה מאוד. הנה, מישהו שאכפת לו מאתנו".

עשרות שנים חלפו. "עשינו ערב גיבוש משפחתי. סיפרתי לבני המשפחה על החוויות שעברתי, והבטנו בתמונות שמרתי לאורך השנים. ואז צד את עיניי התצלום שבו אני נראה מניח תפילין בצידון. הכול צף ועלה. אני הופך את התמונה וקורא את ההקדשה: 'בס"ד, חודש תמוז תשמ"ב. מלחמת שלום הגליל. ליוסף בולגנים למוזכרת נצח! בהוקרה ממצע תפילין על רקע צידון. מיוסף הרטמן נחלת הר חב"ד 156/5 קריית מלאכי'. סיפרתי למשפחה על אותם רגעים בלתי-נשכחים".

למחרת ניסה בולגנים לאתר את מספר התלפון של הרטמן, והתברר לו שהוא אכן מתגורר באותה כתובת. "הקדמת אותי", הפתיע הרב

ימי אלו, בדיוק לפני שנה. הרב יוסף הרטמן מקריית מלאכי הכין את שופרו וזוג התפילין לקראת יציאה שגרתית לזיכוי יהודים במצוות. רגע קודם צאתו צלצל הטלפון הביתי. על הצג הופיע מספר לא מוכר, מאזור חיוג 09. "מי זה יכול להיות?", תהה והרים את השפופרת.

"שלום, אני מדבר עם יוסף הרטמן?", נשמע הקול מעבר לקו. "כן", השיב. "גם שמי יוסף. אתה זוכר שהנחת לי תפילין בלבנון לפני 35 שנים?", שאל המטלפן. "ודאי. יוסף בולגנים מקיבוץ רשפים, החייל מחטיבת הצנחנים 252, שעמדה לפרוץ לביירות".

הטלית הישנה

יוסף בולגנים, המתקרב לגיל שבעים, התגורר עשרות שנים בקיבוץ רשפים שבעמק בית שאן. הוא נולד במרוקו ועלה לארץ בהיותו בן שנתיים. רגעים טובים יש לו מהקיבוץ הדתי הסמוך, שלוחות. "בחגים הייתי הולך לבית הכנסת שלהם", סיפר. ברשותו הטלית שבה התעטף סב אשתו לפני כמאה שנים. הוא מקפיד להתעטף בה בבואו לבית הכנסת.

הרב הרטמן, בן גילו, הוא איש חינוך ותיק ופעיל נמרץ בהנחלת היהדות. בביתו ארכיון עשיר מפעילותו היהודית בכל מלחמות ישראל. יש לו שפע של סיפורים מרגשים, על הנחות

פינת ההלכה

מאת הרב יוסף גינזבורג, רב אזורי, עומר

העלמת עין מהצדקה

שאלה: אם נמנעים ממתן צדקה מחשש שהמבקש איננו באמת נזקק, האם עוברים בכך על איסור העלמת עין מהצדקה?

תשובה: מצוות עשה לתת צדקה לעניי ישראל, והמעלים עיניו ממנה עובר בלא תעשה, שנאמר (דברים טו, ז) "לא תאמץ את לבבך ולא תקפוץ את ירך מאחיק האביון". לדעת רוב הפוסקים אינו עובר על כך אלא אם כן העני מבקש ממנו. יש דיון בשאלה אם גם בסירוב לבקשת גבאי צדקה עוברים על כך.

מי שחושד שהמבקש אינו עני באמת, או מי שאין בכיסו כסף – אינו עובר, אבל כדאי בכל-זאת לתת משהו לעני, שנאמר (תהילים עד, כא) "אל ישוב דך נכלם".

אמרו חז"ל, שמי שיש לו מאתיים זוז לא ייטול

המפגש המחודש: הרטמן ובולגנים עם התמונה הישנה

הרטמן את בולגנים. "בדיוק כמה ימים קודם לכן עשייתי סדר בבית ומצאתי את התמונה הזאת. לצידה מצאתי את גלוית התורה שהשבת לי. הרהרתי בליבי היכן אתה ומה מעשיך. ופתאום אתה מתקשר".

שיחה טלפונית שבועית

כמה שבועות אחרי שיחת הטלפון בא בולגנים, כיום תושב הרצליה, לפגוש את הרב הרטמן בביתו. השניים התחבקו כאחים אובדים ועיניהם דמעו מהתרגשות. מאז אותו מפגש הם שומרים על קשר טלפוני שבועי. הם משוחחים על פרשת השבוע ועל עניינים שעל הפרק, וכל שיחה מסתיימת בצפייה לשיחה הבאה.

מושג ברגע

עֵשׂוֹר וְתַעֲשֵׂר

בתורה מופיעה מצוות המעשר, הפרשת עשירית מן היבול: "עֵשׂוֹר תַּעֲשֵׂר אֶת כָּל תְּבוּאֹת זֵרְעֶךָ".

חז"ל פירשו את כל הלשון "עֵשׂוֹר תַּעֲשֵׂר" במשמעות - "עֵשׂוֹר כְּדִי שֶׁתַּעֲשֵׂר". לאמור, מי שיקפיד לתת מעשר מהכנסותיו לצדקה, מובטח לו שהקב"ה יגמול לו בכפל-כפליים. לכן ראוי לתת את המעשר בשמחה ובאהבה.

קוראים לך רוטשילד?! למה לבזבז כספים על ביטוחים כפולים? ביטוחים עכשיו את תיק הביטוח למניעת כפל ביטוחים וחוסכים תשלומים מיותרים!

גפן בס"ד 077-444-7777

למחלקת המודעות (בלבד) של 'שיחת השבוע':
טל' 053'3166532, דוא"ל: m3166532@gmail.com

חוזרים באושר לבית הספר!

אוויר עד

קונים הכל במקום אחד בלי טריקים, בלי שטיקים.

